

Projekt „Uczelnia najwyższej jakości - UP to the TOP” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020

AUDYT ORGANIZACYJNY

*RAPORT – fragment dotyczący struktury organizacyjnej Uniwersytetu
Pedagogicznego*

Kraków, kwiecień 2019

Struktura organizacyjna

Brak narzucenia przez MNiSW rozwiązań zapewnia dużą dowolność w zakresie modelowania struktury organizacyjnej Uniwersytetu Pedagogicznego począwszy od pozostawienia struktury w jej obecnym kształcie, aż do wprowadzenia rewolucyjnych zmian, z całą gamą potencjalnych rozwiązań pomiędzy dwoma zarysowanymi rozwiązaniami. Odnosząc się do potencjalnych opcji, na wstępie należy odrzucić oba skrajne rozwiązania. Wprowadzenie rewolucyjnych zmian, w przypadku szczególnego rodzaju organizacji, jaką jest szkoła wyższa, ze względu na konieczność zapewnienia stabilnego rozwoju nauki i dydaktyki, jest działaniem wysoce niepożądanym. Także petryfikacji istniejących rozwiązań, z perspektywy zmian zachodzących w otoczeniu, nie można uznać za działanie zasadne, bowiem z perspektywy nowego sposobu grupowania dziedzin i dyscyplin, wymagań odnoszących się do oceny parametrycznej, a także centralizacji dydaktyki, Wydziały w obecnym kształcie nie mają już racji bytu.

Dążenie do zapewnienia przetrwania w długim okresie, nie wspominając już nawet o aspiracjach do bycia uczelnią badawczą, wymusza konieczność przemodelowania istniejącego rozwiązania strukturalnego. Formułując propozycje pożądanego, z perspektywy zmian systemowych, działań w obrębie struktury organizacyjnej można wskazać na:

- konieczność przebudowy obecnych jednostek naukowych (Wydziały/Instytuty/ Katedry) w sposób uwzględniający zmiany w otoczeniu polityczno-prawnym. Struktura obecnych wydziałów nie odzwierciedla podziału dziedzin i dyscyplin wskazanych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818), co będzie utrudniało zarządzanie działaniami naukowymi osób przypisanych do N i przyszłości może znaleźć przełożenie na relatywnie niską ocenę parametryczną.
- konieczność zmiany podejścia do działań w obszarze dydaktyki, co związane jest zarówno z centralizacją części uprawnień na poziomie Uczelni (co wymagane jest zapisami Ustawy 2.0) jak i decentralizacją działań związanych z prowadzeniem kształcenia na kierunkach.
- konieczność wyróżnienia w strukturze organizacyjnej szkoły doktorskiej.
- konieczność profesjonalizacji zarządzania w szczególności w obszarach: ZZL, zarządzania strategicznego, zarządzania projektami (w obszarze nauki), budżetowania, controllingu, wsparcia umiędzynarodowienia, jakości zarządzania uczelnią (rozwiązania audytowane przez FINEEC),
- konieczność silniejszego dowartościowania współpracy z otoczeniem, w szczególności z otoczeniem międzynarodowym (akredytacje wpływające na poprawę wizerunku Uniwersytetu).

Propozycje rozwiązań w obszarze nauki

	Funkcjonalność rozwiązań	Przesłanki efektywności	Ograniczenia
Struktura oparta na istniejących na UP Wydziałach (Petryfikacja)	▪ 7 Wydziałów ukształtowanych w historyczny sposób. ▪ Sprawy naukowe i dydaktyka w całości realizowane na Wydziałach.	▪ „Stabilizacja sytuacji społecznej”.	▪ Problemy ze wsparciem działalności naukowej przez jednostki administracyjne. ▪ Problemy z uzyskaniem satysfakcjonującej oceny parametrycznej, co przełoży się na poziom dofinansowania. ▪ Problemy z dostosowaniem się do wymagań związanych ze uzyskaniem statusu uczelni badawczej. ▪ Ograniczony wpływ osób odpowiedzialnych za dyscypliny na pracowników zaliczonych do N.
Struktura bezwydziałowa oparta na Instytutach (Decentralizacja)	▪ Instytuty, jako podstawowa jednostka Uczelni (odpowiednik dzisiejszych Wydziałów), grupują Katedry. Do Instytutów dyscyplinowych przypisani są wszyscy pracownicy zaliczeni do N. ▪ Osadzenie zagadnień naukowych (nadawanie stopni naukowych (poza doktoratami w dziedzinach), podział środków na badania, realizacja i rozliczanie badań) i dydaktyki (kierunki studiów) w całości w strukturze Instytutów. ▪ Szkoła doktorska na poziomie Uniwersytetu.	▪ Zamknięcie wszystkich działań w strukturach instytutów. ▪ Redukcja kosztów. ▪ Większa przejrzystość, w szczególności podczas oceny parametrycznej. ▪ Możliwość prowadzenia pełnej dyskusji naukowej w dyscyplinach.	▪ Konieczność realokacji pracowników pomiędzy Instytutami. ▪ Duża liczba instytutów może utrudniać realizację procesu zarządzania z pozycji władz rektorskich. ▪ Problemy z rozwojem nowych dyscyplin, które nie będą przypisane do instytutów (brak odpowiedniej liczby pracowników). ▪ Autonomizacja działań w instytutach i tworzenie silosów. ▪ Brak dyskusji w ramach dziedzin naukowych.
Propozycja UP (Optymalizacja)	▪ Oddzielenie nauki od dydaktyki: ○ sprawy naukowe są podzielone pomiędzy Wydziały, Rady dyscyplin i Instytuty. ○ dydaktyka jest powiązana z dyscyplinami i jest przypisana do Instytutów. ▪ Wydziały dziedzinowe, zajmujące się sprawami naukowymi, grupują Rady dyscyplin, które mają uprawnienia do nadawania stopni (na poziomie Senatu pozostawiono tylko nadawanie stopnia doktora w dziedzinach). Dziekan zajmuje się rozwojem dziedzin i podziałem środków na badania naukowe. ▪ Instytuty, zajmujące się sprawami dydaktycznymi, administracyjnymi i naukowymi (prowadzenie i rozliczanie badań naukowych), grupują Katedry. ▪ Wydzielona Szkoła Doktorska, wspólna dla wszystkich Wydziałów.	▪ Zapewnienie rozwoju nowych dyscyplin. ▪ Dyskusja naukowa w dziedzinach i dyscyplinach. ▪ Możliwość sterowania rozwojem dziedzin przez Dziekanów (środki na badania naukowe).	▪ „Puste” Wydziały – ograniczona rola Dziekana. ▪ Bezpośrednie podporządkowanie instytutów i wydziałów Rektorowi może utrudniać koordynację procesu zarządzania z pozycji władz rektorskich. ▪ Problemy ze wsparciem działalności naukowej przez jednostki administracyjne. ▪ Ze względu na zbieżność realizowanych zadań mogą pojawić się spory kompetencyjne pomiędzy Dziekanem a Radami Dyscyplin. ▪ Ograniczony wpływ Przewodniczącego Rady Dyscypliny na osoby zaliczone do N w danej dyscyplinie. ▪ Grupowanie pracowników z tych samych dyscyplin w różnych instytutach może prowadzić do sporów kompetencyjnych pomiędzy instytutami. ▪ Powiązanie procesu kształcenia z dyscyplinami może, ze względu na przypisanie tych samych dyscyplin do różnych Instytutów, powodować spory kompetencyjne i „kanibalizm”.

Audytorzy zaproponowali modyfikację propozycji UP; jej ewentualne wprowadzenie – jak zaznaczyli – wymaga jednak dłuższego czasu i nie powinno być wprowadzane jednorazowo.

Zmodyfikowana propozycja UP (zmodyfikowana optymalizacja)	▪ Oddzielenie nauki od dydaktyki: ○ sprawy naukowe są podzielone pomiędzy Wydziały i Instytuty.○ dydaktyka jest powiązana z dyscyplinami i jest przypisana do Instytutów▪ Wydziały dziedzinowe, zajmujące się sprawami naukowymi, grupują Instytuty, które mają uprawnienia do nadawania stopni. Dziekan zajmuje się rozwojem dziedzin i podziałem środków na badania naukowe (konkursy). Do Wydziałów przypisane są szkoły doktorskie i czasopisma. Do kompetencji Rady Dziedziny, w skład której wchodzi Dziekan Wydziału, Dyrektorzy Instytutów oraz wszyscy tytułarni profesorowie, należy nadawanie stopni doktora w dziedzinie.▪ Instytuty, zajmują się sprawami dydaktycznymi, administracyjnymi i naukowymi (prowadzenie i rozliczanie badań naukowych oraz prowadzenie spraw awansowych), grupują Katedry. Instytuty są jednodyscyplinowe i w ich skład wchodzi pracownicy przypisani do N w określonej dyscyplinie. Instytut posiada Radę Dyscypliny (której szefem jest Dyrektor Instytutu), odpowiedzialną za nadawanie stopni oraz Radę Dydaktyczną (której szefem jest zastępca Dyrektora Instytutu), odpowiedzialną za procesy kształcenia.▪ Wydzielona Szkoła Doktorska, składająca się z przypisanych do dziedzin szkół doktorskich, wspólna dla wszystkich Wydziałów. Funkcje administracyjne dla szkoły doktorskiej są scentralizowane, funkcje związane ze sprawowaniem opieki i kształceniem są zdecentralizowane.	▪ Wzmocniona rola Dziekana poprzez przypisanie mu działań związanych z zarządzaniem szkołą doktorską w dziedzinie oraz oddziaływanie na politykę rozwoju czasopism w dziedzinie.▪ Większa przejrzystość, w szczególności podczas oceny parametrycznej.▪ Silniejsze uzasadnienie celowości powołania Rady Dziedziny (nadawanie stopnia doktora w dziedzinie).▪ Silniejsze powiązanie doktorantów z Wydziałem i instytutami.▪ Pelen wpływ Dyrektora Instytut (szefa Rady Dyscypliny) na osoby zaliczone do N w danej dyscyplinie (co będzie rzutowało na proces parametryzacji).▪ Eliminacja sporów kompetencyjnych pomiędzy Instytutami wynikających z działalności dydaktycznej.▪ Podporządkowanie instytutów do wydziałów ułatwi procesy koordynacji.	▪ Konieczność realokacji pracowników pomiędzy Instytutami.

Propozycje rozwiązań w obszarze wsparcia

	Funkcjonalność rozwiązań	Przesłanki efektywności	Ograniczenia
Istniejąca struktura organizacyjna (Petryfikacja)	Sześć pionów organizacyjnych, w których zlokalizowane są jednostki wsparcia (Pion Rektora, Pion Prorektora ds. Studenckich, Pion Prorektora ds. Rozwoju, Pion Prorektora ds. Nauki, Pion Prorektora ds. Kształcenia, Pion Kanclerza) oraz siedem pionów Wydziałowych.	Ograniczenie kosztów funkcjonowania Uniwersytetu.	Ograniczony poziom profesjonalizacji jednostek wsparcia. Ograniczony poziom zatrudnienia w obszarze wsparcia, znajdujący przełożenie na konieczność zaangażowania pracowników naukowych w sprawy administracyjno-organizacyjne, wpływa na zaburzenia w strukturze czasu poświęconego na działalność naukową. Przeciążanie organizacyjne i administracyjne pracowników.
Propozycja UP (Optymalizacja)	Centrum Obsługi Studenta. Biuro Dziekanów, zajmujące się obsługą administracyjną procesów awansowych. Biuro Szkoły Doktorskiej obsługa administracyjna procedur związanych z przewodami doktorskimi, współpraca z Dziekanami Dziedzin i Przewodniczącymi Rad Dyscyplin. Sekretariaty Instytutów.	Ograniczenie kosztów funkcjonowania Uniwersytetu. Wykorzystanie kompetencji kadry kierowniczej obecnych jednostek administracyjnych. Ograniczenie do niezbędnego minimum przemieszczania pracowników administracji. Racjonalizacja wykorzystania zasobów kadrowych i obecnej infrastruktury.	Ograniczony poziom profesjonalizacji jednostek wsparcia. Ograniczony poziom zatrudnienia w obszarze wsparcia, znajdujący przełożenie na konieczność zaangażowania pracowników naukowych w sprawy administracyjno-organizacyjne. Przeciążanie organizacyjne i administracyjne pracowników, skutkujące problemami w partycypacji w rozwiązywaniu istotnych problemów Uczelni.

Zaproponowane przez audytorów modyfikacje do wprowadzenia po ewentualnym wdrożeniu zmodyfikowanej propozycji w obszarze nauki

Zmodyfikowana propozycja (zmodyfikowana optymalizacja)	UP	▪ Pion Rektora z wydzielonym Biurem Rozwoju Zasobów Ludzkich (obecny dział spraw pracowniczych), Biurem Controllingu i Budżetowania. ▪ Pion Prorektora ds. Studentów i Kształcenia (z wyodrębnionym Centrum Obsługi Studenta). ▪ Pion Prorektora ds. Strategii i Rozwoju, z wyodrębnionym Biurem Wsparcia Systemów Zarządzania (zarządzanie strategiczne, zarządzanie procesami, jakość zarządzania, zarządzanie projektami pozanaukowymi). ▪ Pion Prorektora ds. Nauki, z wyodrębnionym Biurem Szkoły Doktorskiej, Biurem Wsparcia Projektów Naukowych oraz Biurem Parametryzacji i Akredytacji. ▪ Pion Prorektora ds. Współpracy z Otoczeniem (zajmujący komunikacją z otoczeniem, budową realizacji z podmiotami w otoczeniu). ▪ Wydziałowe sekretariaty obsługujące wydziały i instytuty (integracja sekretariatów instytutowych oraz prowadzenie spraw awansowych).	▪ Wzrost poziomu profesjonalizacji jednostek wsparcia. ▪ Ociążenie organizacyjne i administracyjne pracowników pozwalające na kontrolowany wzrost partycypacji i zaangażowania pracowników.	▪ Wzrost kosztów związany z koniecznością zwiększenia zatrudnienia w obszarze wsparcia i koniecznością zwiększenia nakładów na rozwój pracowników.

- W przypadku wszystkich przedstawionych rozwiązań nie istnieją zarówno formalne, jak i prawne przeciwwskazania, które mogłyby podważać możliwość wprowadzenia proponowanych zmian w strukturze organizacyjnej Uczelni. Jedyne przeciwwskazania odnoszą się do kwestii efektywnościowo-organizacyjnych.
 - Jak wskazano w części diagnostycznej, rozwiązania zakładającego utrzymanie „status quo”, z perspektywy zmian zachodzących w otoczeniu, nie można uznać za zasadne, bowiem z perspektywy nowego sposobu grupowania dziedzin i dyscyplin, wymagań odnoszących się do oceny parametrycznej, a także centralizacji dydaktyki, Wydziały w obecnym kształcie straciły rację bytu, przez co bazowanie na istniejącym rozwiązaniu nie pozwoli na uzyskanie satysfakcjonującej oceny parametrycznej.
 - Z kolei daleko posuniętą centralizację, związaną z odrzuceniem struktury wydziałowej i oparciem struktury na instytutach, należy uznać za rozwiązanie zbyt radykalne, które może doprowadzić w krótkim okresie do znaczącego obniżenia poziomu sprawności Uniwersytetu.
 - Dlatego rekomendowaną propozycją jest rozwiązanie określone jako „zmodyfikowana optymalizacja”, zakładające wprowadzenie zmian do propozycji wypracowanej na Uniwersytecie Pedagogicznym.

- Na chwilę obecną, biorąc pod uwagę niską chłonność systemu zarządzania UP w procesie absorpcji nowych rozwiązań, będącą rezultatem ograniczonego poziomu profesjonalizacji jednostek wsparcia, niezalecane jest wprowadzenie kolejnych modyfikacji do struktury organizacyjnej, ponieważ mogłoby to doprowadzić do zbyt silnego rozchwiania systemu zarządzania.
- Propozycja „zmodyfikowanej optymalizacji” nie stanowi alternatywy dla rozwiązania zaproponowanego przez Uniwersytet Pedagogiczny, lecz jest jej rozwinięciem. Jednak w przypadku podjęcia decyzji o wprowadzeniu zmian zaproponowanych w rozwiązaniu „zmodyfikowanej optymalizacji” konieczne będzie stopniowe wprowadzanie zmian, zakładające dojście do pełnego rozwiązania w perspektywie około dwóch lat.
- W procesie wdrażania zmian konieczne będzie położenie silnego nacisku na szkolenia, zmianę postaw pracowników i doskonalenie/rozbudowę systemów wsparcia. Dopiero w dalszej kolejności powinny zostać wprowadzone zmiany w obszarze nauki.